

stelling op teleurstelling van den kant van Dr G. en de zijnen gemoedigd werden gedragen, nog te moeten hooren: zij is vooral in de laatste dagen liefdeloos geweest, zou te veel zijn voor hen, die de Synode hebben bijgewoond, indien zij te Assen de les der lijdzaamheid niet zevenmaal hadden geleerd.

Verdere maatregelen.

Maar zoo kon de Synode nog niet huis toe gaan. Allereerst drukte haar de zorg voor de heerlijk gehavende kerk van Amsterdam-Zuid.

Zij machtigde den kerkeraad van Amsterdam „om met behulp van de getrouw gebleven ouderlingen en diakenen en het beste deel der gemeente ten spoedigste opnieuw den kerkeraad te formeeren en dezen in hun ambt te doen bevestigen”.

In de pers is aanmerking gemaakt op de uitdrukking: het beste deel der gemeente.

Men heeft er zelfs zekeren hoogmoed achter gezocht of hierop toegepast het woord, dat tegenwoordig in den mond van vele ontevreden bestuursleden ligt: Farizeïsme!

Welnu, ter geruststelling diene, dat deze term niet door de Synode noch door een harer praedicateurs is uitgevonden, maar ontleend is aan de historische kerkrechtelijke literatuur.

En haar bedoeling is toch waarlijk niet zoo moeilijk te vatten.

Ieder kent nog wel het oude onderscheid tusschen persoons- en zaaksgerechtigheid.

Dergelijke onderscheiding geldt ook hier.

Het gaat niet over de persoons-bestheid, maar over de zaak-bestheid.

De getrouwen zijn als personen volstrekt niet beter dan de „ontrouwen” als personen.

Maar in deze bepaalde zaak zijn zij beter.

Het is toch beter niet te dwalen dan wel te dwalen?

Doch daarmee worden de dwalende broeders nog niet als „de zelfkant der Gereformeerden op de mesthoop geworpen”, gelijk bitterheid iemand deed schrijven.

Och, dat men toch zijn nuchterheid behield.

Ook over dat „opnieuw den kerkeraad formeeren” is al heel wat te doen geweest.

Men heeft er zelfs een juridischen kapstok van getimmerd.

Ziet ge wel, heeft men gezegd, de Synode zelf heeft verklaard, dat er een nieuwe kerkeraad moest komen.

De enkele broeders, die trouw bleven, zetten derhalve den ouden kerkeraad niet voort.

Ergo: die nieuwe kerkeraad kan geen aanspraak maken op de kerkelijke goederen.

Maar wie zoo redeneert, leest niet nauwkeurig. Immers staat er niet: opnieuw een kerkeraad formeeren.

Doch opnieuw den kerkeraad formeeren.

De kerkeraad bestond nog wel.

Die bestond voort in de zes getrouw gebleven ouderlingen.

Maar die kerkeraad had niet den geregelde vorm.

Hij was een romp-kerkeraad.

En nu moest hij opnieuw den regelmatigigen vorm ontvangen, dus opnieuw geformeerd worden.

Bij de verkiezing werden dan ook de zes trouwe ouderlingen niet opnieuw gekozen.

Die bleven in hun ambt.

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Over den Satan.

(De namen.)

In ons voorgaande artikel, dat over den Satan handelde, hebben we iets gezegd over den naam „Beelzebub”.

Maar nu zijn we er nog niet. Er doet zich nog een moeilijkheid voor, en die is gelegen in den anderen naam, die er zoo veel gelijkenis mee vertoont: Beelzebub.

Wat wil die naam ons zeggen?

Eerlijk gezegd: wij weten het niet.

Er zijn verschillende opvattingen, waarvan we de voornaamste even noemen willen.

Er zijn er, die meenen, dat de naam Beelzebub eigenlijk geen afzonderlijke betekenis heeft. Ze meenen, dat het woord gevormd is door verwisseling van L en B uit den reeds besproken naam Beelzebub. Volgens deze opvatting is dus de eigenlijke, oorspronkelijke naam geweest: Beel-zebu, en is de naam Beelzebub dan daarvan een afgeleide vorm.

Nu kan die verandering van B in L weer op onderscheiden manier verklaard worden.

Men kan meenen, dat dit onopzettelijk gebeurd is, dat het vanzelf zoo gegaan is in den loop der tijden, zooals zoo vaak het geval is.

Maar het is — gelijk anderen onderstellen — ook mogelijk, dat er opzet in het spel is.

Onder hen, die de laatste mogelijkheid aannemen, treffen we allereerst voorstanders van de meening, dat de verandering van Baal-zebu in Baal-zebuL bedoelt, den duivel verachtelijk te maken. Immers, evenals baal-zebuL beteekent: heer van de vliegen, vliegen-baas, zoo zou baal-zebuL dan willen zeggen: de baas van den mesthoop. Het woord „zebul” namelijk kan in later hebreuwsch „mest” beteekenen; dan wil de naam dus zeggen: de god van de mest, de baas van den mesthoop.

Op zichzelf behoeft dit ons niet zoo te verwonderen.

Maar hun werden anderen toegevoegd, alsook diakenen.

Zoo kreeg de kerkeraad weer zijn gewenschten vorm.

Een juridisch boutje valt alzoo hiervan niet te braden.

De zorg van de Synode strekte zich echter verder uit dan Amsterdam-Zuid.

Zij was niet onkundig van roeringen op andere plaatsen.

Daarom droeg zij aan de Classes op, om zoo ergens een predikant of kerkeraad zich openlijk aan de zijde van Dr G. en den schismatieken kerkeraad mocht scharen, terstond vermanend op te treden en bij volharding hen af te zetten.

Zelfs nam zij maatregelen voor het geval, dat een Classis in haar meerderheid door de dwaling zou worden aangeleid. Dan moet het trouwe deel een tegen-classis vormen.

Van bijzonder gewicht is ook de bepaling: „Attestaties, door een schismatieken kerkeraad afgegeven, mogen door onze kerken niet meer worden aangenomen zonder nader onderzoek”.

Voorts werd een Commissie van advies benoemd, waaraan voor elk provinciaal ressort een deputaat werd toegevoegd.

Eindelijk werden de Classes vermaand bij de examina een onderzoek in te stellen naar de gevoelens der kandidaten in deze en werd aan de Curatoren van de Theologische School en aan de Deputaten tot oefening van het verband tusschen de kerken en de Theologische Fakulteit aan de Vrije Universiteit opgedragen te bewerken, dat ook bij de wetenschappelijke examens hiermee rekening zou worden gehouden.

Zoo heeft dan de Synode de gevolgen, welke de zaak-Geelkerken zou kunnen hebben, tot in de uiterste konsekventies doordacht.

Zij deinsde voor geen maatregel terug, ook al mocht die wat kras zijn.

Zij stond vast in de overtuiging, dat aan den Heere, aan de waarheid en aan het waarachtige welzijn onzer kerken verplicht te zijn.

Kennen dan onze kerken evenmin aarzeling als zij.

HEPP.

Hoe men den strijd voert.

Onder de ouderlingen van Amsterdam-Zuid, die door de Synode werden afgezet, behoort ook de heer A. Naafs. Hij is een ijverig volgeling van Dr Geelkerken en meent door woord en geschrift diens partij te moeten kiezen. Dat is natuurlijk volkomen zijn zaak, en wij zouden er niet aan denken, dit feit in ons blad te memooreeren, ware het niet, dat hij steeds weer op hetzelfde punt zijn betoog richt, en zoowel in voorheen geschreven stukken, als in de woorden, die hij op een groote vergadering in het concert-gebouw zeide, alsook nu weer in de „Overtoomsche Kerkbode” steeds op hetzelfde aambeeld hamert, en dat met zooveel overtuiging, dat het op sommigen menschen indruk maakt.

Steeds weer speelt de heer Naafs op de ééne snaar van de viool: steeds weer hetzelfde wijsje; steeds weer even wijs; steeds weer met dezelfde vaarsen.

Nu schrijft hij in het jongste nummer van genoemde Kerkbode:

Classicale ervaringen.

Het is opvallend het telkens terugkeerend feit, dat,

De mesthoop is reeds bij ons onrein; wat hij in het Oosten was, onder de brandende zon, laat zich te gereeder denken. Evenals de aanvoerder van de vliegen (zie vorig artikel) al vanzelf onheil ontkeet, zoo ook de chef van den mesthoop, indien hij de leelijke dampen, die hij eruit haalt, ten kwade aanwendt. Zoo zou de naam Beel-zebu den demon als het toppunt van onreinheid willen aanduiden; de verachting van het Joodsche volk voor al wat heidensch was, zou dan ook erin uitgesproken liggen. We moeten even aan den gedachtingengang wennen: maar als we bedenken, dat in Ps. 16 wat aan de afgoden geofferd wordt juist om zijn onreinheid („offeranden van bloed”, waaraan bloed kleefte) wordt verworpen, en dat een reformator als koning Josia van het dal van Hinom een mestvaalt heeft gemaakt, alleen maar, om tegenover de daar gebrachte afgodische offers uit te spreken, dat die plaats onrein was, omdat afgodenoffers onrein waren, — ja, dan kunnen we verstaan, dat het op zichzelf nog zoo dwaas niet is, den duivel een naam te geven, die aan de mestvaalt herinnert. In het later hebreuwsch bestaat dan ook een werkwoord van denzelfden stam (zibbeel), dat de betekenis heeft: offeren aan de afgoden.

Nu zal men wel niet kunnen zeggen, dat deze poging, om den naam te verklaren, met stelligheid te verwerpen is.

Men heeft wel gezegd, dat zulke naamingen toch eigenlijk geen pas geeft. Maar we zagen reeds, dat de naam volkomen ernstig bedoeld kan zijn. En indien men nog aan een soort volks-geestigheid zou willen denken: weet men niet, hoe ver de grappen der spraakmakende gemeente kunnen gaan? Inzonderheid met den duivel heeft de volks-humor zich graag bezig gehouden; de Joden zijn vooral niet beter dan onze eigen nederlandsche vaders, die in onze moedertaal voor den schoonmaaktijd den grappig bedoelden naam van „het feest van Beelzebub(l)” hebben uitgevonden.

Neen, al te spoedig moet men niet zeggen, dat het zoo niet kan. Te meer, omdat er — en dat doet de deur dicht — nog altijd menschen zijn, die het blaadje nog

als ik over de beslissing van de Synode te Assen denk, ik altijd weer met mijn gedachten in de Classicale vergaderingen terugkeer. Altijd weer hoor ik Dr Schouten als rapporteur van de Commissie, die twee malen de klacht van Dr Marinus onderzocht, zeggen: „wij twijfelen niet aan de rechtzinnigheid van Dr Geelkerken”; welke uitspraak door geen enkel aanwezig Predikant of Ouderling werd tegen gesproken of betwist, integendeel door verschillende Predikanten werd bevestigd.

En toch, al was het resultaat van het herhaald onderzoek: „Dr Geelkerken gaat vrij uit, Dr Marinus heeft niet goed geluisterd”, toch moest Dr G. de verklaring afleggen: „noch bedoeld, noch gezegd”. Geen schuld werd in hem gevonden, maar toch moest hem die verklaring op den rug geplakt. Was het niet hoogstaand, dat Dr G. onder zulke omstandigheden dit niet wilde verklaren.

En dan, 1 April 1925, worden Deputaten Art. 40 K.O. er bij gehaald. Dr Waterink, voorzitter van de Classe, vraagt hoe de Heeren Deputaten meenen, dat moet worden gehandeld. En Dr Breukelaar antwoordt: „wij zijn hier om inlichtingen te verkrijgen; dus wie die kan geven, moet maar spreken”. Maar dan wordt mij, hoe ik er ook op blijf aandringen, het woord geweigerd, en mag ik mij slechts met de Deputaten in het kamertje verstaan; Dr Waterink belet mij in de Classicale vergadering te spreken.

Volgt die merkwaardige vergadering van 22 April 1925. Hoorden wij op de vorige vergaderingen telkens spreken over het niet twijfelen aan de rechtzinnigheid van Dr G., nu zou het wel anders worden; luistert maar!

Dr Waterink is weer Voorzitter. Er wordt besproken, vragen te doen formuleeren, aan Dr G. tot het geven van „andere verklaring” van zijn gevoelen ter bevestiging voor te leggen. Daarbij komt Dr Ferwerda met zijn pleidooi voor Dr G. en eindigt met het indienen van een amendement, strekkende om de formulering van het besluit om Dr G. vragen te stellen aanmerkelijk te verzachten. Ieder weet wel welk gevolg. Dr B. van Schelven rijst op en zegt: „Dat amendement van Dr Ferwerda mag niet worden aangenomen, want Dr Geelkerken is ernstig verleid”. En wat doet de Voorzitter Dr Waterink? Komt hij zijn collega Dr Geelkerken, aan wiens rechtzinnigheid op de Classe niet werd getwijfeld, thans te hulp? Vraagt hij Dr v. Schelven eenige motivering van zijn zoo krasse beschuldiging? Neen, nogmaals neen! Het eenige, wat gebeurt, is, dat Dr Ferwerda na de opmerking van Dr van Schelven zijn amendement intrekt.

Op dit oogenblik blijkt wel zeer duidelijk, hoe Dr Waterink de leiding op de Classe kwijt is, en de Deputaten Van Schelven en Breukelaar deze hebben overgenomen. Ook op de volgende vergadering, als Dr Waterink is afgetreden, houden zij de leiding in handen. Een paar sprekende voorbeelden: De vacantielij is aangebroken. Amsterdam-Zuid wil, dat de behandeling der zaak wordt verdaagd tot het najaar. Dan echter roept Dr v. Schelven uit: „Wat? vacantie? nu de kerk in brand staat?” Dr Van Schelven zeide er niet bij, door wien die brand in de kerk in de vergadering van 22 April 1925 was gesticht.

Een ander voorbeeld: Dr Geelkerken wordt „geolteerd” om ter Classicale Vergadering te komen. Hij schrijft daar over aan de Classe, en verzocht inlichtingen daaromtrent. Schrijver dezes, afgewaardigde van Amsterdam-Zuid, weet, dat die brief door Dr G. is verzonden. Ter classicale vergadering, bij de ingekomen stukken, echter geen brief van Dr Geelkerken. In het koffi-uur vraag ik, waar de brief van onzes Dominé blijft, en belooft Dr Schouten mij voorlezing van dat schrijven. Als echter tegen 4 uur nog geen schrijven van Dr G. ter tafel is gebracht, eisch ik als afgewaardigde van Amsterdam-Zuid onmiddellijke

eens omkeeren, en meenen, dat de in het vorig artikel besproken naam Beelzebub nog niet eens een ernstig bedoelde naam is, maar een opzettelijke verminking (door de Joden) van een overigens niet meer bekenden naam van den een of anderen fenicisch-filistinschen god.

• • •

Maar al zijn we voorzichtig, toch neigen we tot de opvatting, dat de naam Beel-zebu wel degelijk een aparte, eigen betekenis heeft. Immers, hij kan ook verklaard worden uit de samenstelling van „baal” = heer, en „zebul” = woning. De heer der woning!

Natuurlijk kunnen over die „woning” dan weer allerlei theorieën loskomen. Was het soms de woning, zoo donker daaronder: de onderwereld? Of, misschien precies andersom: de hemelsche woning? Dit laatste zou óók mogelijk zijn; want het is te denken, dat de Feniciërs hun zonne-god als heer der hemelwoning beschouwden, terwijl dan de Joden hun neus optrokken voor zoo'n barbarengod, en met zijn den heidenen heiligen naam den spot dreven door hem den duivel te vereren. . . . Of, is „zebul” misschien de tempelwoning? Of de godelberg van de heidenen?

Wij kunnen op die vragen geen antwoord geven.

Maar dat „zebul” hier eerder „woning” dan „mest(hoop)” beteekent mogen we wel aannemen. In den Bijbel komt het woord meer dan eens voor in dien zin: er is een „woning” (zebulah) voor zoon en maan (Hab. 3: 11); Salomo, de tempelbouwer, heeft een verheven „zebul”, een hooge woning voor den Heere gebouwd (1 Kon. 8: 13, vgl. 2 Kron. 6: 2) en Jesaja (64) opzien: de naar den hemel, bidt, dat God uit zijn hooge „zebul” zijn hooge woning, moge nederzien op zijn arme en elendige volk. En heeft niet Lea een zoon, dien zij „Zebulon” (z-b-l) noemde, een naam, dien sommigen vertalen als „hooge woning”, en die, naar velen denken, de zinspeling verklaart in haar uitroep: nu zal mijn man bij mij „wonnen” (?)

Is nu werkelijk deze onderstelling juist, dan beteekent

voorlezing uit de poezie van de Partij. Classe van

Omdat h nogal van l de bewering vergadering een partijdi we hier me ting te doe gegeven in rijk genoeg

Ofschoon kent, dat kvestie z

Voor di polemiek m

We zull volgen.

Eerste af

Inderdaa

dan één pr

sproken: w

Dr Geelker

persoon. M

eens onrech

de vergader

dat de pre

denke aan

den zin van

bruikt, dat

voor afwijks

werd toen a

symptoom.

haaldelijk c

meen verda

was, dat D

drukking is

dat hij die

behoefde te

gene, wat l

gehoord, d

regeling wa

het voor ve

baar is, wa

Precede

Het rest

mer: „Dr G

nen bereike

zijn „bedoe

Dr G. gel

zijn „comp

inderdaad

gel konden

hijna te to

klaring zij

Maar van

len wel hee

ben, dat h

klaring te

viend van

hem zeide:

ment laten

Derde a

April

terugkomt.

De kerk

„baal-zebu

met die wa

woning van

Hetgeen

trekkelijk

bezig, zijn

zaamheid,

doende me

den. Maar

Christus d

gerd, om

een duivel

dien naam

Tot zoo

Maar de

stonds gep

Christus h

prachtige

dien nl. „E

kent. War

heer des h

meer (u),

mij Beelze

ook. Ik ne

buiten zijn

den. Ik, t

baal-zebuL

lingen, zij

ous dan sa

van het g

staander. C

naam, die

rich nog

groote eer

meester kr

ten in huis

Terwijl

heden en

onzen ein